

ת"פ 50898/11/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 50898-11-22 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

בפני כבוד השופט דניאל פיש
המאשימה
נגד
הנאשם
מדינת ישראל
פלוני (עציר)

בשם המאשימה: עו"ד ראיד רחאל מפרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

בשם הנאשם: עו"ד שרית גולן שטיינברג (סנגוריה ציבורית)

גזר דין

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב האישום בביצוע עבירות ניסיון שוד בנסיבות מחמירות לפי סעיף 402(ב) + 25 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); גניבה לפי סעיף 383(א)(1) + (ג) לחוק העונשין והחזקת סכין שלא כדין לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין (שתי עבירות).

2. על פי עובדות כתב האישום החליט הנאשם לשדוד חנות נוחות "yellow" הממוקמת ברחוב XXXXX פינת רחוב XXX. ב...בתאריך 5.11.22 בסמוך לשעה 7:29, בזמן שעובדת החנות עמדה מאחורי הדלפק, הגיע הנאשם לחנות כשהוא רעול פנים ואוחז בידו סכין שלהבה באורך 10 ס"מ. הנאשם ניגש אל העובדת ודרש ממנה שתביא לו כסף תוך שהוא מאיים עליה באמצעות הרמת הסכין לעברה, והמתלוננת השיבה שאין לה כסף. הנאשם חזר ודרש ממנה פעם נוסף להביא לו את הכסף ובתגובה הציגה לו המתלוננת קופה ריקה מכסף; אז עזב הנאשם את החנות. בנוסף, תואר בכתב האישום כי בתאריך 12.11.22 בסמוך לשעה 7:46, נכנס הנאשם לחנות פעם נוספת, לקח משקה קל ויצא מהחנות מבלי לשלם עליו. בהמשך היום, בסמוך לשעה 10:09, עוכב הנאשם על ידי שוטרים כשהוא מחזיק בסכין מחוץ לשטח ביתו.

טיעוני המאשימה

3. ב"כ המאשימה טען כי בעבירת השוד, ובוודאי שוד בנסיבות מחמירות, גלומה חומרה יתרה וכי בפסיקה צוין הצורך להחמיר את הענישה בעבירה זו לצורך מיגור התופעה. נטען כי הנאשם פגע בביטחונם ושלומם של המתלוננים, בכך שהטיל אימה על המתלוננת באמצעות הסכין וכן פגע בקניין האישי.

4. נטען שלא דובר באירוע ספונטני, אלא באירוע מתוכנן כשאנו למדים על התכנון הנובע מהסוואת פניו של הנאשם והצטיידותו בסכין. הוזכר שחלקו של הנאשם בביצוע העבירה מלא ובלעדי. נטען כי למרות שמעשיו של הנאשם לא הסבו נזק פיזי למתלוננים, מדובר בחוויה לא פשוטה ברמה הנפשית, וצוין כי ידוע שמדובר בעבירה לצידה נזקים בהיבט הגופני, הרכושי והנפשי. עוד נטען כי פוטנציאל הנזק במעשיו של הנאשם היה רב.

5. המאשימה הפנתה לפסיקה הבאה:

- ת"פ 3469-02-17 **מדינת ישראל נ' דוד לוי** (20.6.17), שם דובר בנאשם שהורשע על פי הודאתו בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות, בגין אירוע במהלכו נכנס לחנות נוחות ואיים על עובדת באמצעות סכין, אשר לנוכח האיומים העבירה לידי סכום כסף בסך ₪1,688, אותו נטל הנאשם ונמלט מהמקום. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 30-60 חודשי מאסר ועל הנאשם, שלחובתו עבר פלילי מכביד, הוטל עונש מאסר של 36 חודשים (ובנוסף הופעל מאסר על תנאי כך שסך הכל הוטלו 54 חודשי מאסר).

- ת"פ 26039-07-17 **מדינת ישראל נ' אברהם קוקה** (6.1.2021), מקרה בו נאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירות שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם הגיע לחנות נוחות ואיים על המוכר באמצעות סכין תוך שדרש ממנו לתת לו את הכסף בקופה; כאשר המוכר השיב שאינו יכול לעשות זאת, הנאשם נכנס לעמדת המוכר, קירב אליו את הסכין ודרש שוב שייתן לו את מה שיש בקופה. בתגובה המוכר מסר לידי כסף מהקופה בסך ₪2,000 וכן לדרישת הנאשם, מסר לו גם חבילות סיגריות. הנאשם נטל את הכסף והסיגריות ונמלט מהמקום. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 22-54 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם, שלחובתו עבר פלילי מכביד, הוטלו 36 חודשי מאסר בפועל.

- ת"פ 34494-07-19 **מדינת ישראל נ' אנופרי קופרמן ואח'** (24.5.2020), דובר בשלושה נאשמים שהורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירת ניסיון שוד בנסיבות מחמירות. באותו מקרה הנאשמים הגיעו בשעת לילה לבית עסק על מנת לשדוד אותו ונתקלו במקום בבעל העסק וחברו. הנאשמים, יחד עם אדם נוסף שזהותו אינה ידועה, התיזו על המתלוננים גז מדמיע, היכו אותם, אחזו בהם וכפתו את ידיהם על מנת שלא יפריעו להם. אולם, כאשר ניסו לפתוח את דלת בית העסק הגיעה ניידת שיטור עירוני והם נלכדו לאחר מרדף. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 30-60 חודשי מאסר, ועל הנאשמים - צעירים שלחובתם הרשעות קודמות - הוטלו עונשים של 40 חודשי מאסר בפועל (נגד נאשם 1 אף הופעל עונש מאסר על תנאי חלקו לריצוי במצטבר). יוער כי שניים מתוך הנאשמים הגישו ערעורים, אולם חזרו בהם (ע"פ 4160/20 וע"פ 5686/20).

- ע"פ 5780/13 **מאיר בן אבו נ' מדינת ישראל** (16.7.2014), מערער אשר הורשע בביצוע עבירות שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין. בערכאה הדיונית נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 3-6 שנים והוטל עונש מאסר בפועל למשך 54 חודשים. דובר באירוע במהלכו הגיעו המערער למכולת ואיים על הבעלים באמצעות סכין יפנית תוך שאמר לו למסור לידי את הכסף שברשותו, ובהמשך אף הצמיד את הסכין לצווארו של המתלונן. המתלונן מסר לו ₪480 שהיו בקופה. בהמשך, הנאשם הניח על הדלפק את הסכין (על מנת להכניס את השלל לשקית), והמתלונן הצליח לתפוס בה והניפה לעבר הנאשם, אשר נמלט מהחנות כשברשותו השקית עם הכסף. במסגרת

הערעור נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 30-60 חודשי מאסר ועונשו של הנאשם הופחת ל-45 חודשים.

ת"פ 27097-08-19 **מדינת ישראל נ' צ'חבריזדה** (6.1.2021), שם דובר בנאשם אשר הורשע לאחר שמיעת הוכחות בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות, בגין אירוע במהלכו נכנס לחנות כשבידיו סכין, ניגש לעבר עובדת במקום שעסקה בספירת הכסף בקופה ומשך מידה את הכסף. כשהנאשם החל לצאת מהחנות, העובדת תפסה בחולצתו כדי למנוע ממנו לברוח ובתגובה הוא דחף אותה, היא נפלה ונחבלה ברגלה ואילו הנאשם נמלט מהמקום כשברשותו כ- 23,000 ₪. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 30-60 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם, שלחובתו עבר פלילי מכביד, הוטל עונש של 45 חודשי מאסר. יצוין כי המערער הגיש ערעור אולם חזר בו מערעורו בהמלצת בית המשפט (ע"פ 1223/21).

6. המאשימה טענה כי במקרים דומים נקבעו מתחמי ענישה הנעים בין 3-6 שנות מאסר. צוין כי אומנם מדובר בעבירת ניסיון, אולם בנסיבות העניין רק העובדה שלא היה כסף [בקופה] מנע את השלמת ביצוע העבירה.

7. בהתייחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נטען כי הנאשם הבין היטב את מעשיו והשלכותיהם ולא סבל מלקות נפשית, ואינו קרוב לסייג לאחריות פלילית. לתימוכין בטיעוניה בעניין זה הגישה המאשימה חוות דעת פסיכיאטרית שנערכה בעניינו של הנאשם והפנתה לכך שבסיכום הדברים צוין כי ביום ביצוע העבירה הנאשם היה כשיר ואחראי על מעשיו. עוד נטען שיש להתחשב בהודאתו של הנאשם ובחיסכון בזמן שיפוטי. בסופו של דבר, המאשימה ביקשה שעונשו של הנאשם ימוקם בחלקו התחתון של המתחם אליו עתרה, לצד עונש מאסר על תנאי, קנס ופיצוי כספי.

טיעוני ההגנה

8. הסנגורית ביקשה שייקבע מתחם עונש הולם הנע בין 12-36 חודשי מאסר, אשר הולם, לעמדתה, את הנסיבות המתוארות בכתב האישום. נטען שהנאשם נעדר עבר פלילי, וסובל מתחלואה כפולה עם סכיזופרניה ואשפוזים ממושכים ואף ניסיונות אובדניים ושיש הצדקה למקם את עונשו ברף התחתון, כך שירצה לא יותר מ-12 חודשי מאסר.

9. נטען כי הפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה אינה עולה בקנה אחד עם המתחם המבוקש על ידה, ואף אינה תואמת את נסיבות התיק ואת העובדה שהנאשם הורשע בביצוע עבירת ניסיון ולא עבירה מושלמת. הסנגורית הוסיפה ואבחנה את הפסיקה שהובאה על ידי המאשימה מנסיבות תיק זה, ונטען שהיא אינה משקפת את מדיניות הענישה הנוהגת.

10. ב"כ הנאשם התייחסה לנסיבות ביצוע העבירה בהן הנאשם לא נקט באלימות וכשנוכח שהקופה ריקה עזב את המקום. נטען כי הנאשם גר בסמוך למקום היה רעב ונזקק לכסף ואף היה תחת השפעת סמים. נטען שמעשיו בוצעו ללא תכנון מראש, וכי דווקא האירוע השני המתואר בכתב האישום מלמד שהנאשם לא יצא מביתו עם

סכין במיוחד על מנת לבצע שוד, אלא דובר בסכין עימה הסתובב בכיסו.

11. הסנגורית הפנתה לפסקי הדין הבאים:

- ת"פ 19907-12-22 **מדינת ישראל נ' איליה אלדרוב ואח'** (7.6.2023), שם דובר בשני נאשמים שהורשעו בביצוע עבירת ניסיון שוד (לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין) וסיוע לניסיון שוד, בגין אירוע במהלכו נכנסו לסניף בנק הדואר כשנאשם 1 מחזיק באקדח 'אייר סופט', נופף בו ודפק באמצעותו על הדלפק, ואילו נאשם 2 עמד ותצפת על אזור הכניסה לסניף. לאחר שנאשם 1 לא הצליח לפתוח את דלת המובילה לאזור עמדות העבודה, השניים נמלטו מהמקום מבלי שנטלו דבר. ביחס לעבירת ניסיון השוד נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 12-36 חודשי מאסר בפועל, ועל נאשם 1 הוטל עונש של 12 חודשי מאסר.

- ע"פ 7430/13 **שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל** (3.3.2014), שם דובר במי שהורשע על פי הודאתו בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות. דובר באירוע במהלכו הנאשם, יחד עם אדם נוסף, עקב אחרי המתלונן, תפס אותו באחיזת חנק ויחד עם האחר החלו להכותו ונטלו מכיסו שעון; ארנק עם 950 דולר ו-300 ₪ וכרטיס אשראי; וכן את הפלאפון של המתלונן, אשר נחבל כתוצאה מהתקיפה ונותר מדמם במקום. בערכאה הדיונית נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 6 חודשי מאסר הניתנים לריצוי בדרך של עבודות שירות ועד שתי שנות מאסר בפועל והוטל עונש בן 7 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון לא התערב בעונש שהוטל.

12. הסנגורית הוסיפה וטענה שנסיונות חייו של הנאשם קשות, וכי במסגרת מעצרו הוא מנסה לטפל בעצמו. צוין כי בעבר הנאשם ניסה להיגמל מסמים, ואחד מהניסיונות היה בשלבים מתקדמים, אולם מדובר באתגר משמעותי בעיקר כשמדובר במי שסובל ממחלת סכיזופרניה. הסנגורית טענה כי בכלא אין פתרונות בעבור תחלואה כפולה. כמו כן, נטען כי תנאי מעצרו קשים בהיותו חולה סכיזופרניה בבית מעצר רגיל. הוזכר כי הנאשם לקח אחריות על מעשיו, ונטען שביצע את העבירה בתקופה קשה במיוחד בה היה "בנפילה" אולם מאז הוא למד לקח, ומביע בושה וחרטה בגין מעשיו. עוד הוזכר שלא נגרם נזק כתוצאה ממעשי הנאשם.

דבר הנאשם

13. הנאשם הביע צער וחרטה על מעשיו ומסר כי בזמן ביצוע העבירה עבר תקופה קשה.

חוות הדעת הפסיכיאטרית

14. כראיה לעונש הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית שנערכה ביחס לנאשם ביום 21.11.2022, אשר בה פורטה ההיסטוריה הפסיכיאטרית שלו ואשפוזיו הקודמים. תואר כי הנאשם רווק אשר מתגורר בגפו שאינו עובד ומתקיים

מקצבה. עוד תואר כי לנאשם בגרות חלקית וכי החל להשתמש בסמים פסיכואקטיביים בגיל ההתבגרות ובהמשך אובחן כלוקה בסכיזופרניה. נכללה התייחסות לניסיון אובדני בחודש אפריל 2022, ותואר כי הנאשם לא התמיד בנטילת הטיפול התרופתי בין אשפוזיו החוזרים. בהתייחס לעבירות נשוא האישום תואר כי נזקק לכסף ולכן נכנס לתחת דלק כשברשותו סכין ואיים על המוכרת שתיתן לו כסף, ושכאמרה שאין לה, עזב את המקום. צוין כי בבדיקה שנערכה לא הייתה עדות לתסמינים פסיכויטיים פעילים, ומשכך הוארך שמחלתו נמצאת בשלב של נסיגה וכי הנאשם בר עונשין וכשיר לעמוד לדין.

דין

15. הערכים המוגנים שנפגעו בעבירת השוד הם שלמות הגוף, הגנה על הקניין, תחושת הביטחון האישי ושמירה על הסדר הציבורי. בנסיבות העניין, במעשיו הנאשם פגע בערכים החברתיים המוגנים במידה בינונית-נמוכה, כאשר אין לשכוח מדובר במי שהורשע בעבירת ניסיון לביצוע שוד בלבד, כשבנסיבות העניין לא הופעלה אלימות פיזית במהלך השוד ואיש לא נפגע גופנית.

16. אומנם, מעשיו של הנאשם כללו תכנון מסוים כאשר הנאשם נקט בפעולות לטשטוש זהותו וביצע את השוד כשהוא מצויד בסכין, אולם אין מדובר באירוע שכלל תחכום מיוחד. יוער שאין בידי לקבל את טיעוני ההגנה בהקשר זה, שהואיל והנאשם נהג לשאת על גופו - באופן בלתי חוקי - סכין, כדבר שבשגרה, מדובר בנתון המאייץ את התכנון שבמעשים. עוד שקלתי כי בפועל, למרות השימוש שעשה הנאשם בסכין על מנת לאיים על המתלוננת, לא ננקטה אלימות במהלך האירוע, ולאחר שהמתלוננת הציגה לנאשם קופה ריקה הוא עזב מיזמתו את המקום. בנוסף, יש לקחת בחשבון שבפועל הנאשם לא נטל דבר (אם כי הדבר נבע מכך שלא היה כסף בקופה). נסיבות נוספות שיש לשקול הן חלקו של הנאשם בביצוע העבירה, שהיה מלא ובלעדי, וכן את יכולתו של הנאשם להבין את מעשיו ולהימנע מעשייתם, כשמחווה הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה עלה כי מחלתו הנפשית לא פגע ביכולת זו. נסיבה נוספת נוגעת לנזק ולפוטנציאל הנזק במעשיו של הנאשם היה רב. מטבע הדברים מדובר באירוע שבקלות יכל להידרדר, להסלים ולהגיע לכדי הפעלת אלימות מצד הנאשם, ואף אלימות משמעותית אילו היה נעשה שימוש בסכין. לצד האמור, בנסיבות המקרה חשש זה לא התממש והנזק שנגרם הסתכם בחשש ובאימה שיש להניח שחשה המתלוננת בזמן המקרה.

17. באשר למדיניות הענישה הנוהגת, מדובר בעבירה שמנעד הענישה ביחס אליה הוא רחב ותלוי בנסיבותיו הספציפיות של כל מקרה ומקרה. בהקשר זה יצוין שהפסיקה אליה הפנתה המאשימה מתייחסת בעיקרה למקרים חמורים ממקרה זה בהם בוצעה עבירה מושלמת או שהופעלה אלימות פיזית (משמעותית) כלפי המתלוננים. לצד זאת, גם הפסיקה שהגישה ההגנה אינה תואמת את נסיבות המקרה הנדון, כשדובר בעבירות קלות יותר (שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין) וכן פסק דין ישן יחסית שהענישה שבו אינה משקפת את מדיניות הענישה הנוהגת כיום. מעבר לפסקי הדין שהובאו על ידי הצדדים יש לקחת בחשבון את המקרים הבאים:

- ת"פ 50416-09-19 **מדינת ישראל נ' רוחי חסן** (13.07.2020), שם דובר בנאשם שהורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר בעבירות של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות; החזקת סכין ושיבוש מהלכי משפט. דובר באירוע בו לאחר שהנאשם זומן לחקירה במשטרה, הוא החליט לבצע שוד בחנות. הנאשם הגיע לחנות מצויד בסכין, נכנס לחנות ניגש לעובד המקום, הוציא את הסכין ואיים עליו באמצעותה תוך שניסה לאחוז בידו. המתלונן השליך חפצים שהיו על הדלפק לעבר הנאשם על מנת להגן על עצמו ובסופו של דבר הצליח להניסו. נקבע שמתחם הענישה ההולם נמצא בין 12 - 36 חודשי מאסר בפועל, ועל הנאשם הוטלו 24 חודשי מאסר.

- ת"פ 26238-11-18 **מדינת ישראל נ' אבו אלקיעאן** (2.9.19), מקרה בו הורשעו שלושה נאשמים על פי הודאתם בעבירות של ניסיון שוד בנסיבות מחמירות, שינוי סימני זיהוי של רכב והפרת הוראה חוקית. הנאשמים הגיעו בשעת לילה לתחנת הדלק, תפסו את המתדלק בצווארו והצמידו אליו חפץ שנחזה להיות מספריים וניסו לשדוד את המקום, אך נעצרו על ידי ניידות משטרה שהגיעו למקום. מדובר במקרה חמור ממקרה זה, ושם נקבע מתחם ענישה שבין 24 - 48 חודשי מאסר, והנאשמים שהיו בעלי עבר פלילי נידונו ל-28 חודשי מאסר בפועל ונאשם ללא עבר נידון ל-24 חודשי מאסר בפועל.

- ע"פ 6001/13 **אלמו קסה נ' מדינת ישראל** (29.1.14), המערער הורשע לפי הודאתו בביצוע עבירת ניסיון שוד בנסיבות מחמירות. באותו מקרה המערער שהיה בגילופין הגיע לחנות נוחות ולאחר שמוכר בחנות סירב למכור לו בקבוק בירה נוכח השעה, המערער נכנס ויצא מהחנות מספר פעמים, ובסופו של דבר נכנס לחנות ושילף סכין מתקפלת שנשא על גופו, הניפה מול המתלונן כשהוא מאיים עליו בתנועת דקירה ודרש ממנו בצעקות וקללות שייתן לו כסף. המתלונן לא הצליח לפתוח את הקופה והמערער המשיך לאיים עליו עם הסכין, תפס בכוח בידו ועיקם את אצבעותיו, ובהמשך גם השליך עליו מוצרים שונים מהדלפק שפגעו בו וניסה לפתוח את הקופה בעצמו. בסופו של דבר נמלט מבלי לקחת דבר. בערכאה הדיונית נקבע מתחם ענישה הנע בין 5-2 שנות מאסר ועל הנאשם הוטלו 33 חודשי מאסר. בית המשפט העליון דחה את הערעור (למעט דחיית מועד תשלום פיצוי כספי שנפסק).

18. בנסיבות תיק זה בהן מצד אחד העבירה בוצעה באמצעות סכין ומצד שני בסופו של דבר לא הופעלה כל אלימות והנאשם עזב את המקום מבלי שנטל דבר, מדובר באירוע ניסיון שוד בנסיבות מחמירות המצוי ברף יחסית נמוך (ועבירות נלוות), ומתחם הענישה ההולם נע בין 20-40 חודשי מאסר בפועל.

19. באשר לגזרת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם שקלתי את הודאתו, לקיחת האחריות המגולמת בה והחיסכון בזמן שיפוטי יקר. עוד שקלתי כי מדובר בנאשם שזוהי הרשעתו הראשונה ושעברו הפלילי נקי, וכי מדובר במי שנסיבות חייו אינן פשוטות ושסובל ממחלת נפש כרונית ומהתמכרות לסמים. בנתונים אלה יש למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של מתחם העונש ההולם.

20. בהתאם לכל האמור אני מטיל על הנאשם ענישה כדלקמן:

- מאסר בפועל למשך 20 חודשים, בניכוי ימי מעצרו מיום 12.11.2022.
- מאסר על תנאי בן 12 חודשים למשך 3 שנים מיום שחרורו, שיופעל במידה ויבצע עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.
- קנס בסך 1,000 שישולם עד ליום 1.9.2023.

זכות ערעור בתוך 45 ימים.

ניתן היום, א' אב תשפ"ג, 19 יולי 2023, בהעדר הצדדים.